МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Факультет української філології та літературної творчості

імені Андрія Малишка

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
«28» червня 2025 р.
Протокол № 14
Голова Вченої ради, ректор університету
академік Віктор АНДРУЩЕНКО

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Середня освіта (Українська мова і література)»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальність	014 Середня освіта
предметна спеціалізація	014 Середня освіта (Українська мова і література)
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
освітня кваліфікація	бакалавр середньої освіти (українська мова і література)
професійна кваліфікація	вчитель-бакалавр (Середня освіта (Українська мова і література)

Київ-2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми

«Середня освіта (Українська мова і література)»

Вчена рада факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка

Протокол від 25 червня 2025 р. № 15

Голова Вченої ради факультету _____ Анатолій ВИСОЦЬКИЙ

Навчально-методичний центр університету

Начальник НМЦ _____ Алла РОМАНЧУК

26 червня 2025 р.

Науково-методична рада університету

Протокол від 26 червня 2025 р. № 10

Голова НМР _____ Роман ВЕРНИДУБ

Вчена рада університету

Протокол від 27 червня 2025 р. № 14

Передмова

Гарант ОПП – Григоренко Ірина Василівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Члени робочої групи (перегляд та оновлення освітньої програми у січні 2025 р.):

1. Ліпницька Інна Миколаївна, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури,
2. Шемет Валентина Григорівна, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови.
3. Балаховська Юлія Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання української мови і літератури.
4. Строганова Ганна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики викладання української мови і літератури.
5. Самойлюк Маргарита, голова студентського парламенту факультету, студентка Факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка.

Рецензії й відгуки зовнішніх стейкголдерів:

1. *Бойко Надія Іванівна,* доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови, літератури, культурології та журналістики факультету філології, історії та політико-юридичних наук Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.
2. *Караман Станіслав Олександрович,* доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.
3. *Поварчук Галина Ярославівна,* директор Печерського ліцею №75 (м. Київ).
4. *Татарчук Олена Володимирівна,* директор Козелецького ліцею №3 Козелецької селищної ради.

Відгуки роботодавців (листи):

Ольга Гураль, директор Музею видатних діячів української культури Лесі Українки, Миколи Лисенка, Панаса Саксаганського, Михайла Старицького (м. Київ)

Світлана Панько, директор середньої загальноосвітньої школи № 166 м. Київ

1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Український державний університет імені Михайла Драгоманова, факультет української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Освітня кваліфікація: бакалавр середньої освіти (українська мова і література). Професійна кваліфікація 1* (присвоюється відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29.0.2024 р. №1225): вчитель-бакалавр (Середня освіта (Українська мова і література)); Професійна кваліфікація 2* за умови вибору **тільки одного** відповідного вибіркового блоку дисциплін присвоюється **тільки одна** з наступного переліку: 1) вчитель-бакалавр (Середня освіта (Англійська мова)) (присвоюється відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29.0.2024 р. №1225); 2) фахівець з літературного редагування; 3) фахівець у галузі освіти (психолого-педагогічний супровід). * присвоєння професійної кваліфікації не є обов'язковим наслідком завершення навчання за освітньою програмою та відбувається у результаті окремого оцінювання у процесі комплексного кваліфікаційного екзамену здобутих особою **компетентностей та/або результатів навчання на відповідність професійному стандарту чи характеристиці (змісту) професійної кваліфікації**
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»
Тип диплому та обсяг програми	Диплом бакалавра. Обсяг − 240 кредитів ЄКТС. Термін навчання – 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію спеціальності УД 11017354, дійсний до 01.07.2026 р.
Рівень програми	НРК України – 6 рівень. FQ-EHEA – перший цикл. EQF-LLL – 6 рівень.
Передумови	Повна загальна середня освіта Фаховий молодший бакалавр Молодший бакалавр Молодший спеціаліст Бакалавр
Мова	Українська
Термін дії ОП	4 роки

Інтернет-адреса постійного розміщення опису ОП	https://fuf.udu.edu.ua/ https://fuf.udu.edu.ua/osvita/navchalni-prohramy-2

2 − Мета освітньої програми

Забезпечити професійну підготовку вчителів української мови та літератури для закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО), у яких будуть сформовані загальні й фахові компетентності, необхідні для успішного здійснення професійної діяльності, фахівців, які зможуть творчо вирішувати складні питання в галузі української філології та навчання української мови й літератури в ЗЗСО, будуть національно свідомими, ерудованим, матимуть високий рівень комунікативної культури та будуть здатні формувати такі ж якості у здобувачів освіти ЗЗСО.

Мета ОПП відповідає Стратегії Українського державного університету імені Михайла Драгоманова на 2023-2028 роки (https://udu.edu.ua/universytet/prozoryi-universytet#stratehiia-rozvytku-ukrainskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhaila-drahomanova-na-2023-2028-roky) та його місії: забезпечити на основі дослідницьких практик підготовку висококваліфікованих фахівців для різних галузей освіти, науки, культури і виробництва, адаптованих до ринкових і демократичних перетворень, здатних жити й творити в інформаційному суспільстві, глобальному світовому середовищі, бути громадянами Європи і світу і, одночасно, відданими патріотами Української держави, речниками національних інтересів.

3 − Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка» Спеціальність – 014 «Середня освіта (Українська мова і література)». *Складники:* 1. Нормативна частина (150 кредитів ECTS; 62,5 %) - Цикл загальної підготовки (гуманітарної та соціально-економічної підготовки) (27 кредитів ECTS; 11,25 %) - Цикл професійної підготовки (123 кредитів ECTS; 51,25 %) 2. Практична підготовка і підготовка бакалаврської роботи/проєкту (30 кредитів ECTS; 12,5 %). 3. Вибіркова частина (60 кредитів ECTS; 25 %). Загальний обсяг професійної підготовки для формування фахових компетентностей становить 180 кредитів ECTS (87,5 %). Дисципліни вільного вибору для поглибленої фахової підготовки – 60 кредитів ECTS; 12,5 %)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма є прикладною. Професійні акценти: зорієнтована на підготовку вчителів української мови і літератури для ЗЗСО, які відповідають потребам сучасного ринку праці й викликам сьогодення, шляхом органічного поєднання освітньої, науково-дослідницької та інноваційної діяльності на засадах академічної доброчесності, суспільної свідомості, соціальної активності, можливості швидкої адаптації до змінюваних умов соціального і технологічного розвитку, розвитку творчих здібностей здобувачів в атмосфері творчого пошуку та сприяння особистісному та професійному розвитку.
Основний фокус освітньої програми	Спеціальна освіта в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 014 «Середня освіта (Українська мова і література)». Ключові слова: середня освіта, вчитель української мови і літератури, заклади загальної середньої освіти, українська мова, українська література, психолого-педагогічна підготовка.
Особливості програми	Програма академічно-прикладна, орієнтована на формування індивідуальної освітньої траєкторії та соціальних навичок

	здобувачів вищої освіти. Програма передбачає цикли загальної, психолого-педагогічної та мовно-літературної підготовки. Серед освітніх компонентів програми є інтегровані курси: «Вступ до мовознавства та сучасна українська літературна мова», «Вступ до літературознавства та історія української літератури», уведення яких мотивоване структурою курсів української мови та української літератури в ЗЗСО.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники, які отримали диплом бакалавра зі спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)», можуть займатися педагогічною діяльністю в закладах загальної середньої освіти, організовувати позакласну та позашкільну виховну роботу, працювати методистами в закладах загальної середньої освіти тощо. Випускники спеціальності можуть працювати також в установах, закладах та організаціях гуманітарного спрямування, що організовують різноманітні культурні й мистецькі заходи та проводять навчання української мови і літератури або здійснюють психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти чи видавничу діяльність українською мовою.
Подальше навчання	Можливе здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти та набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Навчання засноване на компетентнісному, студентоцентрованому, проблемно- та проєктноорієнтованому підходах. Навчання відбувається у формі лекцій, практичних занять, семінарів, лабораторних робіт, в онлайновому та офлайновому форматах. Позааудиторні форми навчання: самостійна робота, консультації з науково-педагогічними працівниками, науково-дослідницька робота з підготовки наукових досліджень, статей, доповідей, курсових, бакалаврських робіт тощо, участь у наукових форумах різного рівня, а також практики. Випускні кваліфікаційні роботи/проєкти студентів підлягають обов'язковій перевірці на плагіат (для перевірки текстів на наявність некоректних запозичень в університеті використовується спеціалізований сервіс).
Оцінювання	Здійснюється за шкалою ECTS. В Університеті запроваджена кредитно-трансферна система оцінювання результатів навчання студентів. Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі вхідного, поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового контролю. Форми контролю: письмові іспити, заліки, колоквіуми, захист звітів з навчальної і виробничої практики, захист курсових робіт, захист бакалаврської роботи/проєкту; усне та письмове опитування, реферати, презентації, есе тощо.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	**ІК.**Здатність розв'язувати складні філологічні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері української мови та літератури в процесі здійснення професійної діяльності в закладі загальної середньої освіти та/або під час навчання, що передбачає використання лінгвістичних, літературознавчих та методико-педагогічних теорій і методів в невизначених і здебільшого непередбачуваних умовах.

Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК01**. Здатність чітко усвідомлювати й реалізовувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства й необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина України. **ЗК02.** Здатність зберігати й примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області (української мови та літератури та методики їх навчання в закладах загальної середньої освіти), її місця у загальній системі знань про природу і суспільство й у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види і форми рухової активності для активного відпочинку й ведення здорового способу життя. **ЗК03.** Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження. **ЗК04.** Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети. **ЗК05.** Здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку. **ЗК06**. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професій і груп різного типу. **ЗК07.** Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості. **ЗК08**. Здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології (телекомунікації, комп'ютери, програмне забезпечення тощо), мінімізувавши можливі небезпеки, що виникають у зв'язку з розвитком технологій. **ЗК09.** Здатність знаходити інформацію у різних джерелах, опрацьовувати та узагальнювати її. **ЗК10.** Здатність проводити дослідження, обробляти й аналізувати дані й представляти на загал результати, дотримуючись професійної етики та академічної доброчесності. **ЗК11.** Здатність спілкуватися з професійних питань усно та письмово, українською та іноземною мовою, зрозуміло та недвозначно доносити співрозмовникові інформацію та власну позицію. **ЗК12.** Здатність брати на себе відповідальність за виконання завдань та реалізацію проєктів, виявляти лідерські якості. **ЗК13.** Здатність сприймати критику, виявляти самокритичність, критично оцінювати результати діяльності інших та висловлювати критичні зауваження аргументовано й з дотриманням морально-етичних норм.
Фахові компетентності (ФК)	**ФК01.** Здатність забезпечувати навчання української мови та літератури в закладі загальної середньої освіти, планувати, організовувати, реалізовувати й коригувати освітній процес згідно з прогнозованими результатами навчання та віковими особливостями учнів. **ФК02.** Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння і навички учнів, використовувати знання закономірностей і

	засобів мови для досягнення бажаного прагматичного результату. **ФК03.** Здатність моделювати зміст навчання української мови та літератури в закладі загальної середньої освіти відповідно до прогнозованих результатів навчання. **ФК04.** Здатність добирати й доцільно застосовувати в навчанні української мови та літератури в закладі загальної середньої освіти сучасні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів. **ФК05.** Здатність об'єктивно визначати рівень навчальних досягнень учнів закладів загальної середньої освіти у вивченні української мови та літератури, здійснювати його моніторинг і оцінювання. **ФК06.** Здатність розвивати в учнів закладів загальної середньої освіти ціннісне ставлення до української мови та літератури. **ФК07.** Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, добирати інформацію для здійснення професійної діяльності (навчання української мови та літератури в закладах загальної середньої освіти), критично її оцінюючи, та ефективно використовувати її в освітньому процесі. **ФК08.** Здатність використовувати в навчанні української мови та літератури цифрові технології та ефективно застосовувати наявні освітні ресурси, а також створювати нові, зокрема електронні. **ФК09.** Здатність враховувати під час навчання української мови та літератури вікові та індивідуальні особливості учнів, формувати рівноправну спільноту учнів, формувати в них мотивацію та організовувати пізнавальну діяльність. **ФК10.** Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства та співпрацювати з іншими залученими в освітній процес фахівцями (вчителями, психологами тощо). **ФК11.** Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, надавати домедичну допомогу іншим учасникам освітнього процесу та зберігати власне фізичне та психічне здоров'я під час здійснення професійної діяльності. **ФК12.** Здатність фахово аналізувати явища української мови та літератури, орієнтуватися в різних літературних напрямах і мовознавчих теоріях, вирішувати практичні філологічні проблеми, доцільно використовувати різні методи й методики літературознавчого й мовознавчого дослідження, орієнтуватися в сучасному науковому контексті філологічної галузі. **ФК13.** Здатність моніторити власну професійну діяльність і коригувати її, визначати індивідуальні професійні потреби, здійснювати дослідження та пошук у професійній сфері. **ФК14.** Здатність реалізовувати соціальну роль учителя-словесника, особистою державницькою позицією, мовною культурою, ерудицією виховувати повагу до української мови й літератури, формувати національну свідомість, громадянську позицію учнів. **ФК15.** Здатність відповідати вимогам до діяльності за спеціальністю, зумовленим необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як національної, демократичної, соціальної, правової держави.
Фахові (професійні) компетентності (ФК) для професійної кваліфікації *вчитель-*	**ФК01.** Здатність забезпечувати навчання англійської мови в закладі загальної середньої освіти, планувати, організовувати, реалізовувати й коригувати освітній процес згідно з прогнозованими результатами навчання та віковими особливостями

бакалавр (Середня освіта (Англійська мова)) (за умови вибору відповідного блоку дисциплін)	учнів. **ФК02.** Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння і навички учнів з англійської мови, використовувати знання закономірностей і засобів цієї мови для досягнення бажаного прагматичного результату. **ФК03.** Здатність моделювати зміст навчання англійської мови та літератури в закладі загальної середньої освіти відповідно до прогнозованих результатів навчання. **ФК04.** Здатність добирати й доцільно застосовувати в навчанні англійської мови в закладі загальної середньої освіти сучасні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів. **ФК05.** Здатність об'єктивно визначати рівень навчальних досягнень учнів закладів загальної середньої освіти у вивченні англійської мови, здійснювати його моніторинг і оцінювання. **ФК06.** Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, добирати інформацію для здійснення професійної діяльності (навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти), критично її оцінюючи, та ефективно використовувати її в освітньому процесі. **ФК07.** Здатність використовувати в навчанні англійської мови цифрові технології та ефективно застосовувати наявні освітні ресурси, а також створювати нові, зокрема електронні. **ФК08.** Здатність враховувати під час навчання англійської мови вікові та індивідуальні особливості учнів, формувати рівноправну спільноту учнів, формувати в них мотивацію та організовувати пізнавальну діяльність.
Фахові (професійні) компетентності (ФК) для професійної кваліфікації *фахівець з літературного редагування* (за умови вибору відповідного блоку дисциплін)	**ФК01**. Здатність виконувати літературне редагування різних видів текстів, написаних українською мовою; **ФК02**. Здатність редагувати рекламні тексти; **ФК03.** Здатність виконувати копірайтинг, рерайтинг та сторітелінг; **ФК04.** Здатність вирізняти маніпулятивні мовні засоби під час редагування текстів різних видів.
Фахові (професійні) компетентності (ФК) для професійної кваліфікації *фахівець у галузі освіти (психолого-педагогічний супровід)* (за умови вибору відповідного блоку дисциплін)	**ФК01.** Здатність здійснювати психолого-педагогічні заходи у закладі освіти, **ФК02.** Здатність проводити профілактичну роботу щодо порушень психічного розвитку учнів, **ФК03**. Здатність до вирішення конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу, **ФК04.** Здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід професійного самовизначення учнів. **ФК05.** Здатність здійснювати психолого-педагогічне консультування учнів, їх батьків та педагогів.
7 – Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН01. Вільно спілкуватися в професійній діяльності українською й іноземною мовою, усно й письмово, застосовувати різні прийоми й методи розвитку навичок ефективної комунікації. **ПРН02.** Добирати з різних джерел потрібні для здійснення фахової діяльності відомості, критично їх оцінювати та логічно організовувати; працювати зі значними обсягами інформації, систематизувати її й представляти результати роботи на загал. **ПРН03.** Використовувати доцільні методи, форми та засоби навчання української мови та літератури відповідно до мети і завдань, вікових та індивідуальних особливостей учнів,	

встановлювати на уроках української мови та української літератури міжпредметні зв'язки та формувати в учнів системне уявлення про мову та літературний процес.

ПРН04. Застосовувати різні технології розвитку критичного мислення учнів, формування в них уміння аналізувати, обґрунтовувати й аргументовано доводити власну думку, ставити питання, розрізняти факти й здогади, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки й формулювати логічні висновки.

ПРН05. Використовувати в професійній діяльності новітні технології й електронні освітні ресурси, оцінювати їх ефективність для досягнення поставлених навчальних цілей, комбінувати їх і модифікувати відповідно до потреб навчального процесу, мінімізувати їх можливий негативний вплив, уміти діяти в інформаційному просторі безпечно, зокрема забезпечуючи захист і збереження персональних даних.

ПРН06. Дотримуватися академічної доброчесності в професійній діяльності, зокрема при створенні та використанні електронних освітніх ресурсів та інших джерел, а також вимог законодавства щодо охорони авторського права; формувати розуміння академічної доброчесності в інших учасників навчального процесу.

ПРН07. Планувати й здійснювати навчання української мови та літератури відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів (здібностей, інтересів, потреб, можливостей тощо), складати індивідуальні програми з вказаних предметів та сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

ПРН08. Використовувати методи роботи й навчальні матеріали та завдання з української мови та літератури, що розвиватимуть пізнавальну діяльність учнів та розкриватимуть їхній інтелектуальний і творчий потенціал, мотивуватимуть до навчання й заохочуватимуть до ефективної взаємодії.

ПРН09. Застосовувати різноманітні методи збереження власного психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню, конструктивно реагувати на стрес та конфлікти, уміти розв'язувати їх, організовувати ефективний діалог з усіма учасниками освітнього процесу, застосовуючи принципи безконфліктної комунікації, недискримінації та взаємоповаги.

ПРН10. Дотримуватися суб'єкт-суб'єктного підходу у відносинах з учнями, залучати батьків до участі в освітньому процесі, організовувати співпрацю з іншими залученими до освітнього процесу фахівцями.

ПРН11. Формувати безпечне освітнє середовище з урахуванням протиепідемічних правил, санітарних норм, правил безпеки життєдіяльності, проводити профілактичні заходи, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я учнів, за потреби надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу, вживати заходів для запобігання булінгу та іншим проявам насильства серед учасників освітнього процесу, планувати освітній процес з урахуванням принципів здорового та безпечного способу життя.

ПРН12. Формулювати цілі навчання української мови та літератури на основі прогностичних методів планування; здійснювати різні види планування освітнього процесу та навчальних занять з української мови та літератури на різних етапах залежно від поставленої мети та індивідуальних особливостей учнів; розробляти проєкти уроків, навчально-методичне забезпечення різного типу, зокрема програми навчальних дисциплін, необхідні для здійснення навчання української мови та літератури в закладі загальної середньої освіти.

ПРН13. Об'єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів у вивченні української мови та літератури, застосовуючи різні форми оцінювання, дотримуватися чинних критеріїв, а також розробляти власні для різних видів навчальної діяльності, встановлювати та фіксувати результати навчання учнів, дотримуючись академічної доброчесності, розвивати в учнів уміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

ПРН14. Аналізувати власну професійну діяльність та можливості професійного розвитку, планувати його, визначати ефективні форми взаємодії з професійними спільнотами та активно долучатися до їх діяльності.

ПРН15. Розуміти й уміти пояснювати сутність, закони та закономірності розвитку мови як знакової системи комунікації; знати основні ознаки й функції української літературної мови, закономірності функціонування її підсистем, літературні норми; здійснювати аналіз мовних одиниць і явищ різного типу, їхніх власне лінгвістичних та стилістичних особливостей.

ПРН16. Аналізувати й інтерпретувати в історичному, регіональному та культурологічному контекстах одиниці та явища української мови; розуміти особливості й основні етапи формування української мови та закономірності її історичного розвитку; розпізнавати й розуміти регіональні й соціальні особливості мовлення представників різних соціальних, вікових, територіальних груп; розуміти особливості й тенденції історичного розвитку літературного стандарту.
ПРН17. Вільно й свідомо використовувати українську мову в усіх її формах, регістрах і жанрово-стильових різновидах; дотримуватися правил культури мовлення й постійно вдосконалювати комунікативну компетентність.
ПРН18. Здійснювати різноаспектний аналіз та порівняння літературних, фольклорних явищ, художніх і уснопоетичних творів, визначати їх сутність і своєрідність, місце в літературному процесі, значення для розвитку національної культури та формування світогляду різних поколінь, відстежувати в них впливи міфології, релігійної й філософської думки тощо.
ПРН19. Розуміти та пояснювати тенденцій літературного процесу України й світу сьогодні та в історичній перспективі; розрізняти літературно-культурні епохи, напрями, течії, знати їх основні ознаки й здобутки, аналізувати причини їх становлення та чинники зміни.
ПРН20. Демонструвати здатність використовувати гуманістичний та націєтворчий потенціал української літератури та української мови для виховання молодого покоління громадян України.
ПРН 21. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципів неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ПРН для професійної кваліфікації *вчитель-бакалавр (Середня освіта (Англійська мова))* (за умови вибору відповідного блоку дисциплін):
ПРН01. Використовувати доцільні методи, форми та засоби навчання англійської мови відповідно до мети і завдань, вікових та індивідуальних особливостей учнів, встановлювати на уроках англійської мови між предметні зв'язки та формувати в учнів системне уявлення про мову.
ПРН02. Планувати й здійснювати навчання англійської мови відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів (здібностей, інтересів, потреб, можливостей тощо), складати індивідуальні програми з англійської мови та сприяти формуванню індивідуальної освітньої траєкторії учнів.
ПРН03. Використовувати методи роботи й навчальні матеріали та завдання з англійської мови, що розвиватимуть пізнавальну діяльність учнів та розкриватимуть їхній інтелектуальний і творчий потенціал, мотивуватимуть до навчання й заохочуватимуть до ефективної взаємодії.
ПРН04. Формулювати цілі навчання англійської мови на основі прогностичних методів планування; здійснювати різні види планування освітнього процесу та навчальних занять з англійської мови на різних етапах залежно від поставленої мети та індивідуальних особливостей учнів; розробляти проєкти уроків, навчально-методичне забезпечення різного типу, зокрема програми навчальних дисциплін, необхідні для здійснення навчання англійської мови в закладі загальної середньої освіти.
ПРН05. Об'єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів у вивченні англійської мови, застосовуючи різні форми оцінювання, дотримуватися чинних критеріїв, а також розробляти власні для різних видів навчальної діяльності, встановлювати та фіксувати результати навчання учнів, дотримуючись академічної доброчесності, розвивати в учнів уміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

ПРН для професійної кваліфікації *фахівець з літературного редагування* (за умови вибору відповідного блоку дисциплін)**:**
ПРН01. Знати історію та теорію видавничої справи і редагування; основні нормативно-правові акти, стандарти та методичні і нормативні матеріали з питань, що стосуються сфери діяльності;
ПРН02. Знати основи професійної етики літературного редактора, а також теоретичні і методологічні засади праці літературного редактора;
ПРН03. Використовувати методи редакторського аналізу в царині друкованих та інтернет-

видань; **ПРН04.** Здійснювати підготовку текстів різних стилів та жанрів до друку чи інтернет-презентації, **ПРН05.** Виконувати всі фахові виробничі та творчі операції у редакції чи видавництві **ПРН06.** Координувати роботу з іншими підрозділами видавництва для забезпечення належного рівня процесу видавництва та редагування, а також професійно і коректно спілкуватися з авторами текстів. **ПРН07.** Знаходити та виправляти усі типи помилок у літературних текстах та відповідально працювати з маніпулятивними мовними засобами за умови їх виявлення	
ПРН для професійної кваліфікації *фахівець у галузі освіти (психолого-педагогічний супровід)* (за умови вибору відповідного блоку дисциплін)**:** **ПРН01**. Знати основи психодіагностики і психологічного консультування в контексті супроводу освітнього процесу та основи психології конфліктів в освітньому процесі **ПРН02**. Знати основи психопрофілактики в освітньому процесі, способи організації психолого-педагогічної підтримки та супроводу учнів, **ПРН03**. Знати інноваційні технології психолого-педагогічного супроводу та профорієнтації учнів; **ПРН04**. Використовувати методи організації ефективної взаємодії з учнями, батьками та педагогами в освітньому процесі; **ПРН05.** Здійснювати психолого-педагогічний супровід учнів у різних типах навчальних закладів з урахуванням вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів; **ПРН06**. Консультувати педагогів освітнього закладу щодо інструментів вибору ефективних методик навчання і виховання. **ПРН07.** Оцінювати рівень здібностей учнів та визначати особливості їх освітніх потреб; **ПРН08.** Планувати та адаптувати навчальні програми для окремих учнів і груп залежно від їх психоемоційних особливостей. **ПРН09**. Ефективно допомагати учням зрозуміти та подолати особисті або поведінкові проблеми, що впливають на їхнє навчання.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Реалізацію ОПП 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» здійснює висококваліфікований професорсько-викладацький склад кафедри української мови, кафедри української літератури, кафедри методики викладання української мови та літератури. Викладання окремих освітніх компонентів забезпечують науково-педагогічні працівники інших кафедр університету. Допомагають реалізовувати програму стейкголдери – висококваліфіковані працівники ЗЗСО (вчителі української мови та літератури), фахівці у галузі редагування, письменники, громадські організації, що сприяють забезпеченню функціонування української мови як державної, тощо. Керівник проєктної групи та науково-педагогічні працівники, які забезпечують реалізацію ОПП, – висококваліфіковані фахівці, які регулярно підвищують свій фаховий рівень, беруть участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях, круглих столах і семінарах, є авторами монографій, а також статей, опублікованих у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз (Copernicus, Web of Science, Scopus та ін.), та фахових наукових виданнях України, та навчально-методичних видань, призначених для забезпечення дисциплін професійної підготовки. Серед них – стипендіати міжнародних програм та грантери українських державних програм підтримки науковців.
Матеріально-технічне забезпечення	Підготовка бакалаврів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література)» організована з використанням матеріально-технічної бази УДУ імені Михайла Драгоманова (достатній обсяг

	аудиторного фонду; бібліотеки, читальні зали; комп'ютерні класи; спортивні зали, майданчики та басейни; актові зали; гуртожитки, їдальня та пункти харчування; бази відпочинку; медичні пункти тощо; є необхідне обладнання, засоби наочності, доступ до мережі Інтернет). Технічні характеристики комп'ютерної та презентаційної техніки, мережевого обладнання відповідають вимогам сучасних програмних продуктів на основі Windows-технологій.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Усі дисципліни ОП забезпечені https://fuf.udu.edu.ua: – робочими програмами навчальних дисциплін (силабусами); – завданнями та методичними рекомендаціями до практичних, семінарських занять та лабораторних робіт; – завданнями для організації самостійної роботи студентів; – завданнями для проведення поточного та підсумкового контролю; – програмами практик; – методичними вказівками та тематикою курсових робіт; – матеріалами для проведення підсумкової атестації; – підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками; – фаховими виданнями. Для навчальних дисциплін розроблені електронні курси в середовищі moodle (https://moodle.udu.edu.ua/). Постійно оновлюються: - офіційний сайт університету – https://udu.edu.ua/, зокрема в соціальній мережі: https://www.facebook.com/udu.dragomanova - офіційна сторінка факультету – https://fuf.udu.edu.ua/, зокрема у соцмережі: https://www.facebook.com/groups/dragomanivcy/?ref=share - електронна бібліотека університету – http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/2696, http://lib.npu.edu.ua Є точки бездротового доступу до Інтернету. Для викладачів і студентів створені корпоративні акаунти.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Академічна мобільність реалізується завдяки кредитно-трансферній організації освітнього процесу, зокрема у межах договорів про співпрацю з Волинським національним університетом імені Лесі Українки (від 2021 р.), Криворізьким державним педагогічним університетом (від 2021 р.), Запорізьким національним університетом (від 2021 р.) та ін. Освітньо-професійну програму «Середня освіта (Українська мова та література)» складено з урахуванням досвіду вітчизняних університетів, зокрема Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Харківського національного університету імені В.Каразіна.
Міжнародна кредитна мобільність	Укладено угоди про міжнародну співпрацю Українського державного університету імені Михайла Драгоманова з Пряшівським університетом (факультет гуманітарних і природничих наук) (Республіка Словаччина), Сегедським науковим університетом (Республіка Угорщина), Університетом м.Тарту (Республіка Естонія), Університетом «UNICENTRO» штату Парана (Федеративна Республіка Бразилія), Софійським університетом Святого Климента Охридського (Республіка Болгарія), Латвійським університетом (Республіка Латвія). Угодами передбачено співпрацю у культурно-освітній сфері, здійснення спільних навчальних, методичних і дослідницьких проєктів, проходження практики, стажування студентів, створення центрів дистанційного навчання української мови.

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Передбачене навчання іноземців та осіб без громадянства за умови вивчення ними державної мови на належному рівні до вступу на освітню програму

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми

2.1. Перелік компонент ОП

Код компонента	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ЗП	**Цикл загальної підготовки**	**27**	
ЗП 02	Історія української державності	3	екзамен
ЗП 03	Українська культура	3	екзамен
ЗП 04	Філософія	3	екзамен
ЗП 05	Громадянська освіта та основи демократії	3	екзамен
ЗП 06	Академічна культура	3	екзамен
ЗП 07	Іноземна мова	6	екзамен
ЗП 08	Цифрові освітні технології	3	екзамен
ЗП 09	Культура здоров'я особистості	3	екзамен
ПП	**Цикл професійної підготовки**	**123**	
ПП1	***Драгоманівські студії***	***33***	
ПП1.01	Психологія	9	екзамен
ПП1.02	Педагогіка	9	екзамен
ПП1.03	Етика та естетика	3	екзамен
ПП1.04	Методика навчання української мови	6	екзамен
ПП1.05	Методика навчання літератури	6	екзамен
ПП2	***Науково-предметна підготовка***	***90***	
ПП2.01	Фольклор	3	залік
ПП2.02	Історичні мовознавчі дисципліни	9	екзамен
ПП2.03	Вступ до мовознавства та сучасна українська літературна мова	24	екзамен, залік
ПП2.04	Вступ до літературознавства та історія української літератури	24	екзамен, залік
ПП2.05	Практикум з української мови	3	залік
ПП2.06	Українська діалектологія	3	залік
ПП2.07	Стилістика української мови	3	екзамен
ПП2.08	Культура й техніка мовлення та практикум з виразного читання	6	залік
ПП2.09	Історія зарубіжної літератури	15	екзамен, залік
П	**Практична підготовка**	**30**	
П01	Навчальна культурологічна (безвідривна) практика		залік
П02	Навчальна практика	3	залік
П03	Навчальна педагогічна практика	6	залік
П04	Виробнича педагогічна практика	15	залік

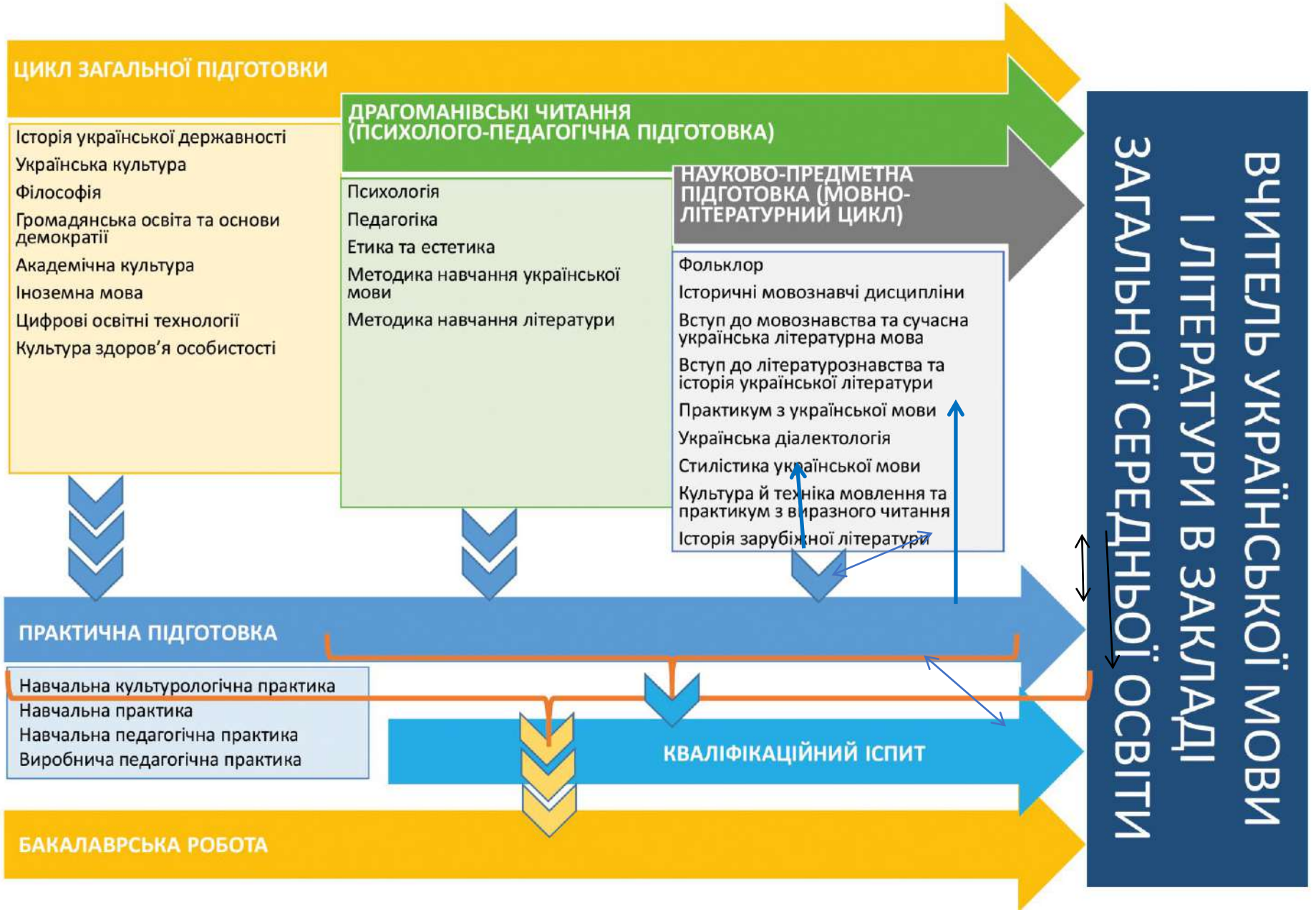
	Підготовка бакалаврської роботи	**6**	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		***180***	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибіркові компоненти – варіант 1 «Англійська мова»			
ВВ	Дисципліни за обраним блоком: **1. Англійська мова** **2. Лексикологія англійської мови** **3. Стилістика англійської мови** **4. Теоретична і практична граматика англійської мови**	30	
ВВ1	ОК загальної підготовки	9	залік
ВВ2	ОК поглибленої підготовки за спеціальністю	21	залік
Вибіркові компоненти – варіант 2 «Літературне редагування»			
ВВ	Дисципліни за обраним блоком: **1. Історія видавничої справи та редагування** **2. Текст як об'єкт редагування** **3. Літературне редагування** **4. Редагування реклами** **5. Копірайтинг, рерайтинг та сторітелінг** **6. Робота редактора з маніпулятивними мовними засобами**	30	
ВВ1	ОК загальної підготовки	9	залік
ВВ2	ОК поглибленої підготовки за спеціальністю	21	залік
Вибіркові компоненти – варіант 3 «Практична психологія»			
ВВ	Дисципліни за обраним блоком: **1. Психодіагностика** **2. Основи психологічного консультування та психокорекції** **3. Основи патопсихології психопрофілактики** **4. Організація психологічної служби** **5. Психологія конфлікту** **6. Інноваційні технології в практичній психології** **7. Основи профорієнтації та профвідбору**	30	
ВВ1	ОК загальної підготовки	9	залік
ВВ2	ОК поглибленої підготовки за спеціальністю	21	залік
Вибіркові компоненти – варіант 4 (повний вибір із загальноуніверситетського та/або факультетського каталогів)			
ВВ	Дисципліни за вибором студентів	30	
ВВ1	ОК загальної підготовки	9	залік
ВВ2	ОК поглибленої підготовки за спеціальністю	21	залік
Загальний обсяг вибіркових компонентів		**60**	

Загальний обсяг освітньої програми	***240***	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП[1]

<table>
<tr><td rowspan="2">Семестр</td><td colspan="3" rowspan="2">Цикл загальної підготовки</td><td colspan="6">Цикл професійної підготовки</td></tr>
<tr><td colspan="3">Драгоманівські студії</td><td colspan="3">Науково-предметна підготовка</td></tr>
<tr><td>I</td><td>ЗП03 Українська культура</td><td rowspan="2">ЗП07 Іноземна мова</td><td>ЗП09 Культура здоров’я особистості</td><td rowspan="3">ПП1.01 Психологія</td><td colspan="2"></td><td>ПП2.01 Фольклор</td><td rowspan="8">ПП2.04 Вступ до літературо-знавства та історія української літератури</td><td>ПП2.05 Практикум з української мови</td><td rowspan="8">ПП2.03 Вступ до мово-знавства та сучасна українська літературна мова</td><td rowspan="2">ПП2.08 Культура й техніка мовлення та практикум з виразного читання</td><td rowspan="4">ПП2.09 Історія зарубіжної літератури</td></tr>
<tr><td>II</td><td>ЗП02 Історія української державності</td><td>ЗП08 Цифрові освітні технології технології</td><td rowspan="3">ПП1.02 Педагогіка</td><td></td><td></td><td rowspan="3">ПП2.02 Історичні мовознавчі дисципліни</td></tr>
<tr><td>III</td><td>ЗП05 Громадян-ська освіта та основи демократії</td><td>ЗП04 Філософія</td><td></td><td></td><td></td><td>ПП2.06 Українська діалект-ологія</td></tr>
<tr><td>IV</td><td>ЗП06 Академічна культура</td><td colspan="2"></td><td>ПП1.03 Етика та естетика</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>V</td><td colspan="3"></td><td></td><td rowspan="2">ПП1.04 Методика навчання української мови</td><td rowspan="2">ПП1.05 Методика навчання літератури</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>VI</td><td colspan="3"></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>VII</td><td colspan="3"></td><td colspan="3"></td><td></td><td></td><td>ПП2.07 Стилістика української мови</td><td></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>VIII</td><td colspan="3"></td><td colspan="3"></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

[1] Зв’язок ОК позначений за допомогою кольорів.

ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
Історія української державності
Українська культура
Філософія
Громадянська освіта та основи демократії
Академічна культура
Іноземна мова
Цифрові освітні технології
Культура здоров'я особистості
ДРАГОМАНІВСЬКІ ЧИТАННЯ (ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА)
Психологія
Педагогіка
Етика та естетика
Методика навчання української мови
Методика навчання літератури
НАУКОВО-ПРЕДМЕТНА ПІДГОТОВКА (МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ЦИКЛ)
Фольклор
Історичні мовознавчі дисципліни
Вступ до мовознавства та сучасна українська літературна мова
Вступ до літературознавства та історія української літератури
Практикум з української мови
Українська діалектологія
Стилістика української мови
Культура й техніка мовлення та практикум з виразного читання
Історія зарубіжної літератури
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА
Навчальна культурологічна практика
Навчальна практика
Навчальна педагогічна практика
Виробнича педагогічна практика
КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ
БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» передбачає складання комплексного кваліфікаційного екзамену й захист кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Окремим рішенням екзаменаційної комісії, на підставі професійного оволодіння компетентностями, передбаченими одним із вибіркових блоків дисциплін та відповідними видами практик, що підтверджується успішним проходженням атестації у межах комплексного кваліфікаційного екзамену (за програмою екзамену з відповідних дисциплін), здобувачеві може бути присвоєна професійна кваліфікація вчителя-бакалавра (Середня освіта (Українська мова і література)), а також тільки **одна** з обраних професійних кваліфікацій (відповідно до обраного блоку вибіркових дисциплін):

1) вчитель-бакалавр (Середня освіта (Англійська мова));
2) фахівець з літературного редагування;
3) фахівець у галузі освіти (психолого-педагогічний супровід).

Умови (критерії) присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій): присвоєння професійної кваліфікації не є обов'язковим наслідком завершення навчання за освітньою програмою та відбувається у результаті окремого оцінювання у процесі комплексного кваліфікаційного екзамену здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання на відповідність професійному стандарту/характеристиці (змісту) професійної кваліфікації. Обов'язковою умовою присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) є успішне (не нижче 70 балів) оволодіння знаннями, уміннями та навичками, сформованими під час вивчення освітніх компонентів та проходження практики, а також складання комплексного кваліфікаційного екзамену й захист кваліфікаційної бакалаврської роботи за програмою, затвердженою вченою радою факультету української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка.

Основні етапи та процедури присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) в університеті визначено у Порядку присвоєння професійних кваліфікацій в УДУ імені Михайла Драгоманова. Умови залучення роботодавців під час реалізації освітньої програми визначено у Положенні про роботу із зацікавленими сторонами у підготовці фахівців в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

Атестація провадиться відкрито та публічно.

Гарант освітньої програми **Ірина ГРИГОРЕНКО**

Розділ IV. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Позначки програмних компетентностей та освітніх компонентів	ЗП02	ЗП03	ЗП04	ЗП05	ЗП06	ЗП07	ЗП08	ЗП09	ПП1.01	ПП1.02	ПП1.03	ПП1.04	ПП1.05	ПП2.01	ПП2.02	ПП2.03	ПП2.04	ПП2.05	ПП2.06	ПП2.07	ПП2.08	ПП2.09	П01	П02	П03	П04	БР
ЗК01	+		+	+							+					+											
ЗК02	+	+	+		+			+				+	+	+	+	+	+		+	+		+	+				+
ЗК03		+	+	+				+			+			+	+	+	+		+	+		+	+				
ЗК04									+	+		+	+											+	+	+	
ЗК05	+			+	+						+																
ЗК06					+	+			+		+													+	+	+	
ЗК07					+					+		+	+											+	+	+	+
ЗК08							+	+																+	+	+	
ЗК09						+	+									+	+										+
ЗК10					+	+	+					+	+	+	+	+	+		+	+	+	+					
ЗК11					+	+				+		+	+			+	+	+		+	+			+	+	+	+
ЗК12										+																+	+
ЗК13					+				+		+							+						+	+	+	+
ФК01												+	+	+		+	+	+		+	+				+	+	
ФК02												+				+				+	+				+	+	
ФК03										+		+	+	+	+	+		+							+	+	
ФК04									+	+		+	+											+	+	+	
ФК05										+		+	+														
ФК06	+		+						+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
ФК07							+							+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+
ФК08							+					+	+												+		
ФК09									+																		
ФК10										+																	
ФК11								+	+	+																	
ФК12														+	+	+	+	+	+	+	+	+					+
ФК13									+	+																	
ФК14	+	+	+	+							+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ФК15	+			+	+							+	+											+	+	+	+

Розділ V. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми

Позначки програмних компетентностей та освітніх компонентів	ЗП02	ЗП03	ЗП04	ЗП05	ЗП06	ЗП07	ЗП08	ЗП09	ПП1.01	ПП1.02	ПП1.03	ПП1.04	ПП1.05	ПП2.01	ПП2.02	ПП2.03	ПП2.04	ПП2.05	ПП2.06	ПП2.07	ПП2.08	ПП2.09	П01	П02	П03	П04	БР
ПРН01		+			+	+			+		+	+				+				+	+		+	+			+
ПРН02					+		+				+			+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН03										+		+	+												+	+	
ПРН04			+						+	+		+	+												+	+	
ПРН05						+	+	+		+		+	+												+	+	
ПРН06				+	+						+																+
ПРН07									+	+		+	+												+	+	
ПРН08										+		+	+												+	+	
ПРН09								+	+		+														+	+	
ПРН10										+	+														+	+	
ПРН11							+	+			+														+	+	
ПРН12												+	+												+	+	
ПРН13					+					+		+	+												+	+	
ПРН14				+	+					+		+	+												+	+	
ПРН15			+			+			+						+	+		+	+	+	+			+			+
ПРН16	+	+												+	+	+		+	+	+			+	+			+
ПРН17															+	+		+	+	+	+		+	+			+
ПРН18		+	+											+			+					+	+	+			+
ПРН19	+		+											+			+					+		+			+
ПРН20	+	+	+	+						+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	+	
ПРН21	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+